

هماهنگی تربیتی میان خانه و مدرسه

هماهنگی تربیتی میان خانه و مدرسه زمانی امکان پذیر است که ارتباط میان اولیای مدرسه و پدران و مادران به شیوه‌ای درست و اثربخش برقرار گردد. این امر مستلزم آگاهی بر اصولی است که در این مقاله به آن پرداخته می‌شود.

دکتر حسن ملکی

۱- آگاه ساختن پدران، مادران و مربیان به مراحل رشد و معارف اسلامی در ارتباط با مسائل تربیتی و پرورشی کودکان، نوجوانان و جوانان، با توجه به نیازهای آنان.

۲- تبیین مسؤلیت‌ها و تقویت احساس آن در اولیاء و مربیان نسبت به مسائل پرورشی فرزندان.

۳- ایجاد، تقویت و تحکیم رابطه صمیمی بین اولیاء و مربیان از یک طرف و فرزندان از طرف دیگر.

۴- فراهم کردن موجبات تحکیم مبانی شخصیت و تقویت خودآگاهی در کودکان، نوجوانان و جوانان.

۵- مطالعه و بررسی عللی که موجب ناسازگاری شود و یا عواملی که مانع رشد بدنی و روانی کودکان، نوجوانان و جوانان کشور گردد و پیدا کردن راههای رفع علل و موانع مزبور.

نقل از: کتاب خانواده و فرزندان
در دوره راهنمایی تحصیلی
از انتشارات انجمن اولیاء و مربیان

نقش انجمن اولیاء و مربیان در هماهنگی
تربیتی

در نظام آموزش و پرورش برای برقراری ارتباط بین خانه و مدرسه نهاد مستقلی به نام انجمن اولیاء و مربیان به وجود آمده است. این انجمن توسط مسؤلی که از جانب وزیر آموزش و پرورش منصوب می‌شود، اداره می‌گردد. مسؤل انجمن، قائم مقام وزیر در این امور است.

انجمن اولیاء و مربیان هدفهای ذیل را تعقیب می‌کند:

کافی و موثق داشته باشند. اگر اطلاعات ناقص یا غلط باشد، ارتباط خانه و مدرسه را مختل می‌کند و تأثیری در اصلاح رفتار دانش‌آموز نخواهد داشت.

۲- والدین با حفظ آرامش و متانت در مدرسه حضور یابند. این حالت باعث می‌شود که به سهولت ارتباط برقرار شود و در یک فضای آرام و صمیمی، مسائل مربوط به دانش‌آموز بررسی گردد.

۳- والدین در موقع حضور در مدرسه نباید با انتظارات غیرآموزشی برخورد کنند. به طور طبیعی هر یک از اولیاء، شغل و موقعیت اجتماعی خاصی دارد. بعضی دارای موقعیت‌ها و مسؤولیت‌های مهم هستند و برخی ممکن است در مشاغلی که ظاهراً در جامعه معتبر محسوب نمی‌شوند، اشتغال داشته باشند. هر یک از آنها زمانی که در مدرسه با مدیر، معلم یا مربی مواجه می‌شوند، باید در نقش ولی حضور یابند. کسی که یک مسؤولیت بالای اجتماعی - اداری دارد، نباید تصور کند که

۶- آشنا ساختن اولیاء به مسائل اقتصادی خانواده و جامعه و تخصص‌های ضروری و مورد نیاز کشور، برای راهنمایی شغلی فرزندانشان.

۷- جذب امکانات و نیروهای مردمی، به منظور مشارکت همه جانبه آنان در پیشبرد اهداف آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران.

انجمن اولیاء و مربیان از طریق تشکیل مجالس سخنرانی و بحث آزاد دربارهٔ مسائل آموزشی و پرورشی، برگزاری دوره‌ها و کلاسهای آموزشی، تأسیس مراکز مشاوره و راهنمایی اولیاء و تشکیل و تقویت انجمن‌های اولیاء و مربیان مدارس، زمینه‌های دستیابی به هدفهای پیش‌گفته را فراهم می‌سازد.

راههای برقراری ارتباط

۱- ارتباط خانه و مدرسه زمانی مؤثر و کارآمد خواهد بود که مسؤولان این دو نهاد از وضع آموزشی و تربیتی دانش‌آموز اطلاعات

دست نیاورده است. مسئولان مدرسه نیز از طریق دانش آموزان می توانند برخی موارد را به خانواده‌ها منتقل کنند و از طریق آنها در مورد نحوه برخورد والدین با نوجوانان اطلاعاتی کسب کنند.

۶- والدین باید مراقب باشند که در برقراری ارتباط با مدرسه، نوجوان حساسیت پیدا نکند و عدم اعتماد در او به وجود نیاید. چون نوجوان نیاز به مقبولیت اجتماعی دارد و مایل نیست به رفتار او با شک و تردید بنگرند، ممکن است گاهی به ارتباط پدر و مادر خود با مدیر یا دبیر مشکوک شود و تصور کند که درباره رفتار او کندوکاو می کنند. بهتر است والدین در مواردی که طرح آن با نوجوان مسأله‌ای ایجاد نمی کند، موضوع را با خود او در میان بگذارند و با اطلاع نوجوان با مدیر یا دبیر گفت و گو کنند. این کار ضمن افزودن اعتماد او، به حل بهتر مسائل نیز کمک می کند.

همکاری خانه و مدرسه در امور آموزشی

دوره نوجوانی که با دوره راهنمایی تحصیلی همزمان است، از جهت آموزشی و دروس با دوره ابتدایی تفاوت‌های اساسی دارد. در دوره ابتدایی، تعداد دروس کم و محتوای آنها نیز ساده است. به همین دلیل هم معلم می تواند با فرصتی که در اختیار دارد بهتر برنامه ریزی کند و هم والدین می توانند به راهنمایی معلم، دانش آموز را هدایت کنند. ولی در دوره راهنمایی، دروس افزایش پیدا می کنند و تا حدودی جنبه تخصصی به خود می گیرند. دبیر هر درس از جهت علمی باید توانایی بالاتری داشته باشد و والدین نیز شاید نتوانند کمک مؤثری بنمایند. البته والدین هر قدر از

کارکنان مدرسه نیز زیردستان او هستند و کسی هم که فکر می کند در موقعیت پایین اجتماعی قرار دارد، باید ضمن رعایت احترام مدیر و معلم، اعتماد به نفس خود را کاملاً حفظ کند و به عنوان یک "ولی" مسائل خود را با مسئولان مدرسه در میان بگذارد. در غیر این صورت ارتباط مؤثر برقرار نمی شود.

ذکر این نکته ضروری است که مدیر و معلم و مسئولان دیگر مدرسه نیز باید در برخورد با اولیاء روابط انسانی را مد نظر داشته باشند و طوری رفتار کنند که والدین، انگیزه و رغبت لازم را برای برقراری ارتباط با مدرسه داشته باشند.

۴- اولیای دانش آموزان لازم است در موقعیتهای مختلف با مدرسه ارتباط داشته باشند. از آنجا که مسائل آموزشی و پرورشی باید در زمان مناسب خود مورد بررسی قرار گیرد و راه حل به موقع برای آنها پیش بینی و ارائه گردد، باید والدین به طور مستمر با مدرسه ارتباط داشته باشند و گفت و گوهای لازم را به عمل آورند.

۵- در برقراری ارتباط با مدرسه از وجود نوجوان و نظریات او می توان استفاده لازم را به عمل آورد. دانش آموز نوجوان چون از نظر عقلانی بیش از دانش آموز دوره ابتدایی تواناست و می تواند مسائل خود را تشخیص دهد، والدین در صورت داشتن ارتباط عاطفی درست با نوجوان می توانند در مورد مسائل درسی و رفتاری و وضع تدریس معلمان و امور دیگری که در مدرسه می گذرد، اطلاعات لازم را کسب کنند. این امکان در دوره ابتدایی کمتر میسر است، چون دانش آموز دوره ابتدایی هنوز توانایی ذهنی لازم را برای تشخیص مسائل به

برای نوجوان با نشاط، امیدوار کننده و امنیت بخش سازند. هر قدر دانش آموز از جهت عاطفی و روانی وضع متعادلی داشته باشد، به همان اندازه بهتر می تواند مطالعه کند و مطالب درسی را درک نماید. همان طور که قبلاً یادآور شدیم، نوجوان شدیداً حساس و آسیب پذیر است. اگر رفتار والدین با او آمرانه، شماتت آمیز و تند و خشن باشد، او را برآشفته و نگران می کند، رابطه نوجوان با پدر و مادر قطع می شود و در نتیجه آمادگی روانی، عاطفی او برای یادگیری ضعیف می گردد.

۵- والدین و مسؤولان مدرسه باید از انجام کارهای گروهی به وسیله دانش آموز حمایت کنند. چون نوجوان گرایش به گروههای همسال دارد و مایل است با اعضای گروه به کار مشترک و بحث گروهی بپردازد، شوق یادگیری او در گروه افزایش پیدا می کند و مباحثه، موجب عمیق شدن یادگیری می شود. البته کارگروهی نوجوانان به نظارت مناسب نیاز دارد، زیرا ممکن است زمان تعیین شده برای بحث گروهی بیشتر صرف صحبتهای دوستانه و بازی و تفریح شود و بحث گروهی ثمربخش نباشد.

منابع:

- ۱- ایلینگورث، رونالد. س (۱۳۷۲)، کودک و مدرسه، ترجمه شکوه نوابی نژاد، تهران: انتشارات رشد.
- ۲- جهانگرد، یدالله (۱۳۷۵)، آشنایی با انجمن اولیاء و مربیان، تهران: انتشارات انجمن اولیاء و مربیان.
- ۳- شریعتمداری، علی (۱۳۶۵)، جامعه و تعلیم و تربیت (مبانی تربیت جدید)، تهران: انتشارات امیرکبیر.
- ۴- معتمدی، زهرا (۱۳۷۱)، رفتار با کودک، تهران: انتشارات لک لک.

تحصیلات بالاتر برخوردار باشند، به همان اندازه می توانند به پیشرفت تحصیل فرزندشان بیشتر کمک کنند و هر قدر از این جهت ضعیف تر باشند، در یاری به فرزندشان کمتر مؤثر خواهند بود.

تفاوت دیگر دوره راهنمایی با ابتدایی آن است که والدین در دوره ابتدایی با یک معلم ارتباط دارند و این وضع امکان هماهنگی را بیشتر می کند، ولی در دوره راهنمایی به تعداد درس، دبیر وجود دارد و والدین باید با آنها در ارتباط باشند و زمان بیشتری برای رفتن به مدرسه صرف نمایند. در زمینه ارتباط خانه و مدرسه در امور آموزشی و تحصیلی، چند نکته باید به وسیله والدین و مسؤولان مدرسه مورد توجه قرار گیرد:

۱- والدینی که از سواد کافی برای کمک به پیشرفت تحصیلی برخوردار نیستند، می توانند روند مطالعه و فعالیتهای یادگیری فرزند خویش را به طور مرتب مشاهده کنند و اطلاعات لازم در مورد علاقه، عدم علاقه و مسائل و مشکلات درسی فرزند خود را به اطلاع اولیای مدرسه برسانند.

۲- والدین با سواد، در طول شبانه روز، زمانی را برای رسیدگی به درس فرزندشان در نظر بگیرند و همراه با نوجوان به بررسی و رفع اشکال او بپردازند. بهتر است گاهی با دبیران مربوط، درباره هدفها و محتوای دروس تبادل نظر شود.

۳- اولیای مدرسه، اطلاعات لازم را در مورد وضع درسی دانش آموز به والدین منتقل کنند و از آنان بخواهند که برای گفت و گوهای مورد نیاز به مدرسه مراجعه کنند.

۴- والدین سعی کنند که شرایط خانواده را